



بررسی سازگاری کشت و ارزیابی پتانسیل دارویی و زینتی مریم گلی کبیر در شرایط آب و هوایی مشهد

عسکر غنی، اکرم ابراهیم پور کومله، علی تهرانی فر و محمد حسن زاده خیاط

گروه علوم باغبانی دانشکده کشاورزی دانشگاه فردوسی مشهد و گروه شیمی دارویی دانشکده داروسازی مشهد، E-mail: ghani_askar@yahoo.com

مریم گلی گیاهی است متعلق به خانواده نعنائیان که از روزگاران قدیم در مجموعه گیاهان دارویی مورد توجه خاص بوده و کاربرد امروزه اسانس گونه های مختلف آن در صنایع داروسازی، عطر سازی و فرآورده های بهداشتی-آرایشی حائز اهمیت است. با توجه به اهمیت این گیاه و کاربرد آن در صنایع بهداشتی و دارویی و عدم تحقیق در رابطه با مطالعه سازگاری این گیاه، این تحقیق به منظور سازگاری این گیاه به شرایط کشت شده و تعیین پتانسیل آن به منظور استفاده دارویی و زینتی انجام شد. نتایج این تحقیق نشان داد که این گیاه سازگاری خوبی جهت کشت و کار و اهلی کردن در شرایط آب و هوایی مشهد را دارد. گیاهان در مرحله گلدهی کامل دارای بیشترین میزان اسانس بوده و مهمترین اجزاء اسانس شامل، لینالول (۳۰/۰۳ درصد)، لینالیل استات (۲۳/۰۸ درصد) و آلفا ترپینول (۱۱/۱۳ درصد) بود. همچنین به دلیل زیبایی برگ و گل های این گیاه و وجود عطر فراوان در مرحله گلدهی و عدم نیاز به شرایط خاص جهت پرورش و مقاومت به شرایط نامساعد به نظر می رسد که گیاه بسیار مناسبی جهت کشت و کار و همچنین کشت در فضای سبز با هدف زینتی می باشد. در رابطه با تغییرات میزان و اجزاء اسانس در مراحل مختلف رشد در گیاهانی مانند شوید (یزدانی و همکاران، ماسادا و همکاران)، انیسون (امید بیگی و همکاران)، زینان (سحرخیز و همکاران) و گونه ای نپتا (سفید کن و همکاران) صورت گرفته و نتایج نشان دهنده تفاوت میزان و اجزاء اسانس در گیاهان مختلف و در مراحل مختلف رشد می باشد. همچنین سازگاری برخی از گیاهان دارویی مانند سرخارگل و علف لیمو برای اولین بار در شرایط کشت شده مورد تحقیق قرار گرفته است (امید بیگی، میرجلیلی و همکاران).

کلمات کلیدی: فنولوژی، اسانس، زینتی، مریم گلی کبیر، لینالول

Evaluation of growth and development adaptability and medicinal-ornamental potential of Clary sage (*Salvia sclarea* L.) cultivated in Mashhad climatic conditions

Askar Ghani, Akram Ebrahimpour, Ali Tehranifar and Mohammad Hassanzadeh-Khayyat

Department of Horticultural Sciences, Faculty of Agriculture, Ferdwosi University of Mashhad

E-mail: ghani_askar@yahoo.com

Salvia genus belongs to Lamiaceae family that was used in ancient and its application in culinary, flavor cosmetics, food and drinking industries is important. In the present study for assess compatibility of *Salvia sclareae* to field condition and determine its potential for medicinal and ornamental applications. The results showed, this plant had good compatibility for culture and domestication in this condition. Aerial parts of plant, especially inflorescence part (freshly) contained highest essential oil that the main constituents were linalool (30.03%), linalyl acetate (23.08%) and α -terpineol (11.13%). Due to leaf and flower beauty, compound aroma in flower stage and easy care, this plant could be used as an ornamental in urban green space. In relation to changes in amount and constituents of essential oil in different stages of growth in plants such as *Anethum graveolens* (Yazdani et al., Masada et al.), *Pimpinella anisum* (Omidbaigi et al.), *Trachyspermum ammi* (Saharkhiz et al.) and *Nepeta heliotropifolia* (Sefidkon et al.) have been done and results show difference in amount and constituents of Essential oil in different plants and different growth stages. Also adaptability of some medicinal plants such as *Echiniphora purpureae* and *Cymbopogon olivieri* for first time in cultivated condition has been investigated (Omidbaigi, Mirjalili et al.).

Keywords: Phenology, Essential Oil, Ornamental Plants, *Salvia sclarea* and Linalool.